

PLEINC

×

VSBfonds,

PILOT 2025

IMPACTMETING & EVALUATIE

INHOUD

INLEIDING	2
Plein C	2
Plein C x VSBfonds Pilot	2
PROCESAANPAK	3
Stap 1: Impact bepalen.....	3
Stap 2: Impactgraphic	5
Stap 3: Ontwikkelen meetplan	5
Stap 4: Meten en uitwerking	6
METHODOLOGISCHE DUIDING	6
Significantie	6
Validatie	7
Betrouwbaarheid	7
Conclusie	7
INITIATIEVEN	8
CONCLUSIES PER EFFECT EN HOGER EFFECT	9
Effect 1: Een succesvol uitgevoerd project.....	9
Effect 2: Zichtbaarheid en (nieuwe) samenwerkingen nemen toe.....	10
Effect 3: Nieuwe publieksgroepen worden bereikt en thema's geagendeerd.....	11
Hoger effect 1: Informele makers gaan meer projecten uitvoeren.....	12
Hoger effect 2: Formele partijen en informele makers zien elkaars meerwaarde	13
Hoger effect 3: Cultuurbeleidsmakers zien meerwaarde van informele makers .	14
OVERALL CONCLUSIES	15
Zijn de effecten behaald?	15
Zijn de hogere effecten behaald?	16
Impact	17
EVALUATIE	18
BIJLAGE: PROJECTEN	19

INLEIDING

Plein C

Plein C is hét netwerk- en expertisecentrum voor cultuureducatie en cultuurparticipatie in Noord-Holland. We zetten ons dagelijks in om kunst en cultuur toegankelijk te maken voor iedereen (ongeacht leeftijd, achtergrond of woonplaats). Dat doen we door het veld te ondersteunen met inspirerende trainingen, praktische hulpmiddelen en inhoudelijke begeleiding op het gebied van onder andere fondsenwerving, ledenwerving en visieontwikkeling.

Plein C x VSBfonds Pilot

In 2025 voerde Plein C, in samenwerking met het VSBfonds, een pilotregeling uit voor informele georganiseerde cultureel-maatschappelijke initiatieven in Noord-Holland. Deze bewonersgroepen, amateurkunstenaars en (jonge) makers zonder rechtspersoonlijkheid worden momenteel niet bereikt door het VSBfonds, omdat hun gebrek aan rechtspersoonlijkheid hen ervan weerhoudt een aanvraag te doen. Deze doelgroep is echter wel heel interessant omdat hier veel maatschappelijke betrokkenheid, creativiteit en lokaal eigenaarschap samenkomen, terwijl toegang tot financiering, netwerk en erkenning vaak ontbreekt. Door juist deze initiatieven te ondersteunen, wilden we ruimte creëren voor nieuwe stemmen, nieuwe publieksgroepen en thema's die binnen het reguliere culturele aanbod minder vanzelfsprekend zichtbaar zijn. Zij konden hiermee vanuit betrokkenheid bij hun wijk, dorp of gemeenschap een cultureel initiatief realiseren voor en met anderen.

Niet het artistieke product stond centraal, maar de betekenis ervan voor mensen en hun leefomgeving. Initiatiefnemers konden een bijdrage van €500 tot €3.000 aanvragen voor de uitvoering van een concreet plan, buiten schooltijd en buiten formele structuren. Het ging om initiatieven die ontmoeting stimuleren, mensen samenbrengen rond cultuur en creativiteit en bijdragen aan persoonlijke en collectieve ontwikkeling.

De voorwaarden waren bewust helder en uitnodigend. Initiatieven moesten gericht zijn op een groep mensen, waarbij deelnemers (eventueel) betrokken werden bij de ontwikkeling. Het initiatief stond los van bestaande organisaties of professionele trajecten en het budget was bedoeld voor externe kosten, zoals materialen, begeleiding of locatiehuur. Daarmee lag de focus op het mogelijk maken van het initiatief zelf, niet op persoonlijke professionalisering of structurele organisatieopbouw.

Het toegankelijke karakter van de aanvraagvoorwaarden werkte bevorderlijk voor de laagdrempeligheid van de regeling. Informele makers konden via de website van Plein C gemakkelijk een aanvraag indienen en, indien gewenst, begeleiding krijgen bij het uitwerken van hun projectplan. Daarnaast organiseerde Plein C twee bijeenkomsten in Den Helder en West-Friesland, waar bewoners en makers hun idee rechtstreeks konden presenteren aan een groep cultuurprofessionals uit de regio. Doordat zij hiervoor geen projectplan hoefden te schrijven, werd de drempel nog verder verlaagd en kwam een tot dan toe onbekende groep makers duidelijker in beeld.

Bij de beoordeling keek Plein C vooral naar de mate waarin initiatieven ontmoeting tot stand brachten, deelnemers verrijkten en nieuwe doelgroepen wisten te bereiken. Toegankelijkheid, gastvrijheid en aandacht voor drempels zoals geld of beperkingen speelden daarbij een belangrijke rol.

Plein C trad in de pilot op als penvoerder en begeleider. De organisatie maakte de regeling bekend, ondersteunde initiatiefnemers bij hun aanvraag en verzorgde het financiële beheer en de verantwoording.

De pilot had een duidelijke regionale focus. Initiatieven buiten Amsterdam en Haarlem kregen nadrukkelijk ruimte, met bijzondere aandacht voor Noord-Holland Noord en West-Friesland, waar informele culturele initiatieven vaak een belangrijke sociale functie vervullen.

Met deze pilot verlaagden we de drempels voor informele makers en verkende Plein C hoe informele culturele initiatieven op een passende manier ondersteund kunnen worden, met behoud van hun eigenheid. Deze publicatie maakt inzichtelijk wat dat in de praktijk opleverde en welke lessen daaruit zijn getrokken. De opgedane inzichten bieden aanknopingspunten voor vervolgotrajecten en voor vergelijkbare regelingen in andere regio's.

PROCESAANPAK

In april 2025 is een start gemaakt met de Plein C x VSBfonds-pilot. Vanaf het begin is ervoor gekozen om deze pilot niet alleen uitvoerend, maar ook lerend en reflectief in te richten. We werkten vanuit de Theory of Change, waarin we expliciet hebben vastgelegd welke verandering we wilden bereiken, voor wie, en via welke stappen.

Deze aanpak is vertaald naar een impactgraphic waarin de samenhang tussen input, output, effecten, hogere effecten en de beoogde impact visueel wordt weergegeven. De impactgraphic fungeerde als kompas gedurende de pilot: zowel voor de inrichting van de regeling als voor de manier waarop we hebben gemonitord, gereflecteerd en geëvalueerd.

Gedurende de looptijd van de pilot zijn meet- en onderzoeksmomenten gepland om te onderzoeken óf en hoe de geformuleerde effecten en hogere effecten zich manifesteerden in de praktijk. Het doel was niet alleen om verantwoording af te leggen, maar vooral om inzicht te krijgen in wat werkt, wat schuurt en wat dit type ondersteuning kan betekenen voor een inclusiever cultureel landschap in Noord-Holland.

Stap 1: Impact bepalen

In de eerste stap heeft het kernteam van Plein C de gewenste impact van de pilot bepaald. Daarbij is bewust verder gekeken dan het realiseren van een aantal projecten. De centrale vraag was: welke verandering willen we op gang brengen door informele culturele initiatieven te ondersteunen?

Omdat we met deze pilot informele initiatiefnemers wilden helpen om ideeën binnen de looptijd van de pilot om te zetten naar uitvoerbare projecten, kozen we effecten die we ook echt konden volgen. We verwachtten daarbij dat deze directe effecten in een deel van de projecten zouden doorwerken naar hogere effecten.

In deze fase zijn ook aannames geformuleerd, zoals het idee dat kleine budgetten verschil maken, dat begeleiding de kans op succes vergroot en dat formele partijen überhaupt interesse hebben in samenwerking met informele groepen/individuen. Deze aannames vormden het uitgangspunt voor de verdere uitwerking en toetsing binnen de pilot.

IMPACTGRAPHIC PILOT VSBFONDS x PLEINC

Door informele initiatieven te ondersteunen, krijgt Noord-Holland een inclusief cultureel landschap.

- Inclusievere en levendigere cultuurparticipatie in N-H
- Beleidsontwikkeling gericht op bottom-up initiatieven
- Vergroting maatschappelijke cohesie en culturele diversiteit
- Een inclusief cultuur landschap = waarin diverse stemmen en groepen zichtbaar zijn en maatschappelijke thema's worden geagendeerd

Informele makers gaan meer projecten uitvoeren

Formele partijen en informele makers zien elkaars meerwaarde

Cultuurbeleidsmakers zien meerwaarde van informele makers

Een succesvol, uitgevoerd project

Zichtbaarheid en (nieuwe) samenwerkingen nemen toe

Nieuwe publieksgroepen worden bereikt en thema's geagendeerd

Vooraf

- Informele groepen/ individuen krijgen de kans een aanvraag te doen
- Pitches (door jongeren) in Den Heider en West-Friesland

Tijdens

- Adviesgesprekken voeren per cultureel maatschappelijk initiatief
- Begeleiding (ook door externen)

Na afloop

- 10-15 gerealiseerde culturele maatschappelijke initiatieven
- Kennisdelingstrajecten voor diverse betrokkenen

Budget
VSBfonds + Plein C

Tijd, energie, expertise & netwerk
Plein C + lokale ondersteuners

Projecten informele groepen / individuen

ONS PROGRAMMA
Wij bieden (i.s.m. VSBfonds) informele groepen of individuen in Noord-Holland (zonder officiële organisatievorm) en jongeren uit Den Heider in de leeftijd van 18 t/m 25 jaar een subsidie van €500 tot €3000 plus begeleiding om hun eigen culturele maatschappelijke initiatief in 2025 te realiseren.

DE AANNAMES

- Kleine budgetten maken verschil
- Plein C's rol als (proces)begeleider is cruciaal
- Formele partijen willen samenwerking met informele groepen of individuen
- Begeleiding verhoogt de kans op succes

Stap 2: Impactgraphic

Op basis van de vastgestelde impactstrategie is een impactgraphic ontwikkeld (zie vorige pagina). Deze visualisatie brengt overzicht en samenhang aan tussen de verschillende onderdelen van de pilot en maakt inzichtelijk hoe input en activiteiten leiden tot effecten, hogere effecten en uiteindelijk de beoogde impact.

Om de impactgraphic overzichtelijk en werkbaar te houden, is ervoor gekozen de input (middelen en activiteiten) niet volledig visueel uit te werken. Wat wél is opgenomen, zijn de gekozen effecten en hogere effecten die centraal stonden in deze pilot en waarop is gemonitord en gereflecteerd. Deze keuzes maakten het mogelijk om gericht te leren van de praktijk en om de impact van de pilot op meerdere niveaus te duiden.

Output: de directe resultaten van de activiteiten.

- Vooraf: Informele groepen/ individuen krijgen de kans een aanvraag te doen & presentaties (door jongeren) in Den Helder en West-Friesland
- Tijdens: Adviesgesprekken voeren per cultureel maatschappelijk initiatief & begeleiding (ook door externen)
- Na afloop: 10-15 gerealiseerde culturele maatschappelijke initiatieven & kennisdelingstrajecten voor diverse betrokkenen

Effecten: de directe veranderingen als gevolg van de activiteiten.

- Een succesvol, uitgevoerd project
- Zichtbaarheid en (nieuwe) samenwerkingen nemen toe
- Nieuwe publieksgroepen worden bereikt en thema's geagendeerd

Hogere effecten: de indirecte veranderingen als gevolg van de activiteiten.

- Informele makers gaan meer projecten uitvoeren
- Formele partijen en informele makers zien elkaars meerwaarde
- Cultuurbeleidsmakers zien meerwaarde van informele makers

Uiteindelijk leidt dit alles tot een beoogde impact: **Door informele initiatieven te ondersteunen, krijgt Noord-Holland een inclusief cultureel landschap.** Op deze manier hebben we een goed gespecificeerde en plausibele verandertheorie (strategie) geformuleerd, die beschrijft via welke stappen de beoogde impact tot de doelen leidt.

Stap 3: Ontwikkelen meetplan

Op basis van de schematische weergave uit stap 2 ontwikkelden we een meetplan dat richting gaf aan ons onderzoeksproces. In deze stap bepaalden we welke indicatoren relevant waren, welke onderdelen we als meetprioriteit zagen en op welke aspecten we onze conclusies wilden baseren om de impact van de pilot in zijn geheel te kunnen beoordelen. We formuleerden daarbij expliciet wat we wilden aantonen en hoe we dat zouden meten. Het resultaat was een samenhangend meetplan met duidelijke keuzes over wat we gingen meten en welke meetinstrumenten daarbij pasten. Daarnaast werkten we de meetacties concreet uit door vast te leggen bij wie we zouden meten en wie de uitvoering van deze metingen op zich nam. Deze helderheid maakte het mogelijk om in de volgende fase gericht en efficiënt data te verzamelen.

Gaandeweg kwamen we tot de conclusie dat niet alle vooraf gestelde effecten direct meetbaar waren. Zo bleek het bijvoorbeeld lastig om in korte tijd de impact op toekomstgerichte samenwerking of maatschappelijke positionering concreet aan te tonen. Deze effecten vragen om een langere periode van monitoring en contextinformatie. Ook konden niet alle effecten volledig kwantitatief worden onderbouwd, maar kwamen ze juist tot uiting via kwalitatieve

observaties, interviews en uitspraken van cultuurverbinders en initiatiefnemers. Dat neemt niet weg dat de meeste effecten wel degelijk zichtbaar zijn geworden in praktijkervaringen en reacties uit het veld.

Stap 4: Meten en uitwerking

Door de keuzes die we in stappen 1 tot en met 3 hebben gemaakt werd het uitvoeren van het meetplan en verzamelen van gegevens makkelijker. De data-verzamelmethodes die we hebben toegepast zijn:

Methoden	Toepassing
<u>Observaties</u> <i>Een zo objectief mogelijke waarneming van gedragingen of gebeurtenissen om kwalitatieve data te verzamelen</i>	• Tijdens startpresentaties (door Plein C) • Tijdens project (door jongerenwerkers in Den Helder of cultuurverbinders elders)
<u>Semigestructureerd interviews</u> <i>Vooraf geformuleerde vragenlijst én vragen n.a.v. het gesprek stellen waarbij de geïnterviewde vrij kan antwoorden om kwalitatieve data te verzamelen</i>	• Met cultuurverbinders na afloop van de pilot • Met enkele initiatiefnemers binnen de pilot
<u>Enquêtes</u> <i>Vooraf geformuleerde vragenlijst die werd afgenomen om kwantitatieve en kwalitatieve data te verzamelen</i>	• Met initiatiefnemers binnen de pilot na afloop van hun project • Met cultuurverbinders na afloop van de pilot
<u>Vergelijkend praktijkonderzoek</u> <i>Het vergelijken en analyseren van bestaande regelingen, vergelijkbare pilots en praktijkvoorbeelden om de opzet, keuzes en bevindingen van deze pilot te duiden en te spiegelen aan eerdere of parallelle initiatieven</i>	• N.a.v. vergelijkbare projecten zoals KickASS • Analyse van de opzet en uitgangspunten van de VSBfonds-regeling

METHODOLOGISCHE DUIDING

Dit impactonderzoek heeft als doel inzicht te geven in de opbrengsten en effecten van de Plein C x VSBfonds-pilot. De resultaten bieden handvatten om te reflecteren op wat in deze pilot heeft gewerkt en welke lessen relevant zijn voor vervolg. Bij de interpretatie van de verzamelde input is bewust gereflecteerd op significantie, validatie en betrouwbaarheid, waarbij de onderzoeksopzet is afgestemd op de kleinschalige en experimentele aard van de pilot en de beschikbare tijd en middelen. Niet alle beoogde doelgroepen konden in gelijke mate worden betrokken bij de dataverzameling, waardoor is gekozen voor een vereenvoudigde maar samenhangende aanpak.

Significantie

In dit impactonderzoek verwijst significantie naar de mate waarin een beoogd effect zichtbaar is geworden op basis van de antwoorden die zijn gekomen uit de vastgestelde meetmomenten. Omdat de projecten binnen deze pilot kleinschalig en onderling verschillend zijn, én omdat we de vragenlijsten en andere meetmomenten bewust hebben laagdrempelig hebben gehouden, is ervoor gekozen niet met percentages of statistische duidingen te werken. In plaats daarvan beoordelen we voor ieder effect op basis van patronen en consistentie in de opgehaalde input of dit effect geheel, deels of niet is behaald. Deze indeling biedt houvast bij het interpreteren van de mate waarin beoogde effecten zijn gerealiseerd, zonder te streven naar statistische

significantie. Deze aanpak sluit beter aan bij de aard van de pilot en biedt een realistisch en betekenisvol beeld van de zichtbare effecten.

Validatie

Een belangrijk aspect van impactonderzoek is de vraag in hoeverre de resultaten een juist en volledig beeld schetsen van de werkelijkheid. De validiteit wordt bepaald door de betrouwbaarheid van de gebruikte meetinstrumenten en de mate waarin ze daadwerkelijk meten wat beoogd is. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van kwantitatieve gegevens, observaties van cultuurverbinders, jongerenwerkers en het Plein C-team, en reflecties van initiatiefnemers. Door verschillende informatiebronnen te combineren kunnen trends in een bron worden herkend, aangevuld of genuanceerd door bevindingen uit andere bronnen.

Hoewel het samenspel van methoden een rijk en gelaagd beeld oplevert, kent het onderzoek ook beperkingen. Niet alle doelgroepen konden structureel worden bevraagd, zoals publiek, samenwerkingspartners en beleidsmedewerkers. Hierdoor ontbreken enkele perspectieven die de externe validiteit verder hadden kunnen versterken. De gebruikte methoden leveren bovendien geen harde, generaliseerbare data, maar wel waardevolle context en inzichten. Ondanks deze beperkingen biedt het onderzoek een betrouwbaar en betekenisvol overzicht van de context, uitvoering en ervaren effecten van de vijftien initiatieven. De samenhang tussen zowel kwantitatieve en kwalitatieve bronnen vormt daarmee de kern van de validatie van dit impactonderzoek.

Betrouwbaarheid

Betrouwbaarheid gaat over de mate waarin het onderzoek reproduceerbaar is: zouden we, bij herhaling van het onderzoek onder dezelfde omstandigheden, dezelfde resultaten verkrijgen. De gekozen werkwijze van dit onderzoek is transparant en navolgbaar, maar bewust licht van opzet gehouden. De gegenereerde resultaten geven daarmee een betrouwbaar beeld binnen de context van deze pilot. Tegelijkertijd geldt dat herhaling onder andere omstandigheden mogelijk tot andere uitkomsten zou leiden. Dit past bij het context specifieke en verkennende karakter van deze pilot.

Conclusie

De uitkomsten van dit impactonderzoek bieden geen uitputtend of algemeen toepasbaar beeld, maar wel een betekenisvol en betrouwbaar inzicht in wat de Plein C x VSBfonds-pilot heeft opgeleverd. De resultaten zijn bedoeld als lerend fundament voor reflectie en doorontwikkeling en vormen een waardevolle basis voor eventuele vervolgtrajecten en vergelijkbare regelingen.

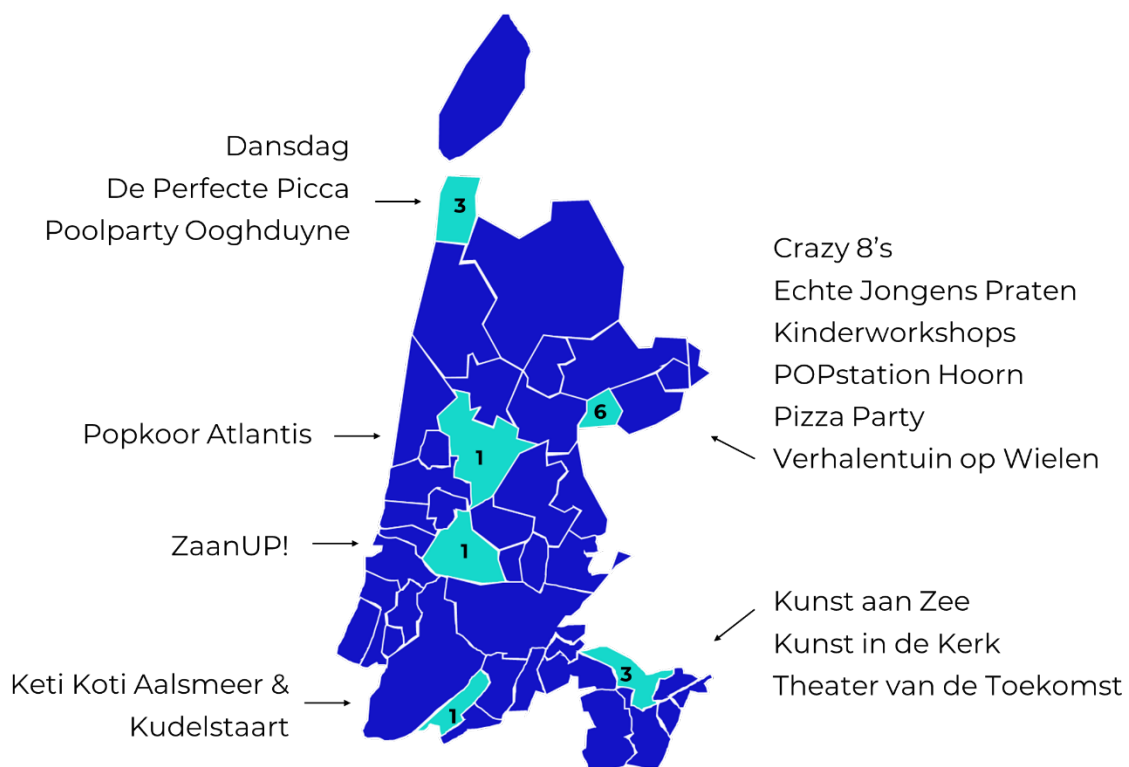
INITIATIEVEN

Gedurende de Plein C x VSBfonds pilot zijn 15 projecten uitgevoerd verspreid over heel Noord-Holland tussen april en december 2025.

De initiatieven werden gedragen door verschillende typen initiatiefnemers: jonge makers (tussen de 16 en 30 jaar) die hun eerste grotere producties of events neerzetten, amateurkunstenaars en buurtmakers die vanuit betrokkenheid bij hun omgeving iets wilden organiseren, en ervaren sociaal creatieven die een maatschappelijke ambitie koppelden aan cultuur.

Een groot deel van de projecten kwam uit Noord-Holland Noord en West-Friesland, met name uit Den Helder, Hoorn en omliggende plaatsen. Tegelijkertijd waren er ook initiatieven uit andere regio's, zoals Gooise Meren (Muiden en Muiderberg), Aalsmeer/Kudelstaart en de Zaanstreek. Die spreiding benadrukt dat de regeling juist buiten de klassieke cultuurkernen ruimte bood voor lokaal initiatief.

De initiatieven richtten zich op jongeren (tussen de 7 en 25 jaar), op kwetsbare groepen, buurt & gemeenschap en volwassen makers & creatieven. In samenwerking met culturele instellingen, georganiseerde vrijwilligers, onderwijs, jongerencentra (jeugdwerk) en professionele makers hebben zij projecten uitgevoerd die zowel een groot scala aan kunstdisciplines omvatte (zoals theater, film, beeldende kunst, mode, dans, muziek en literatuur) als maatschappelijke thema's in kaart bracht (zoals vooroordelen & discriminatie, eigen mogelijkheden & vaardigheden, anderen ontmoeten en samenleven in de buurt). In de omschreven effecten en in de bijlage is hier meer over terug te lezen.

In de bijlage is een meer uitgebreide omschrijving van de projecten terug te lezen.

CONCLUSIES PER EFFECT EN HOGER EFFECT

Effect 1: Een succesvol uitgevoerd project

De Plein C x VSBfonds-pilot resulteerde in vijftien initiatieven die allemaal succesvol zijn uitgevoerd. De projecten verschilden sterk in vorm, discipline en schaal, maar lieten samen zien dat relatief kleine bijdragen makers daadwerkelijk in staat stellen om ideeën om te zetten in concrete activiteiten, met zichtbare resultaten en leeropbrengsten. In vrijwel alle reflecties komt terug dat initiatiefnemers trots waren op wat ze hebben neergezet en dat deelnemers en publiek positief reageerden.

De regeling heeft ruimte gecreëerd voor nieuwe vormen van cultuurdeelname. De initiatiefnemers waren elk op hun eigen manier cultureel betrokken: sommigen werkten al met kunst en cultuur, terwijl anderen juist vanuit hun omgeving of persoonlijke motivaties aan de slag gingen. De groep varieerde van jonge makers die hun eerste grote productie of evenement realiseerden, tot amateurkunstenaars, buurtmakers en ervaren sociaal-creatieven die maatschappelijke ambities koppelden aan culturele expressie. Hierdoor kon cultureel potentieel buiten de gevestigde culturele infrastructuur worden aangesproken en versterkt. Dankzij de financiële ondersteuning die deze pilot bood, kwam een nieuwe groep makers daadwerkelijk in de positie om hun projecten uit te voeren. Dit heeft enerzijds geleid tot groei in hun organisatorische, artistieke en samenwerkingsvaardigheden. Anderzijds is het gelukt om nieuwe publieksgroepen op een toegankelijke en betekenisvolle manier met kunst en cultuur in contact te brengen. Zo heeft de regeling bijgedragen aan succesvolle projecten die zowel makers als publiek een vernieuwende vorm van cultuurdeelname hebben geboden.

Bij een groot deel van de projecten werd succes direct ervaren tijdens de uitvoering zelf. **Dansdag**, **Crazy 8's** en **Keti Koti Aalsmeer & Kudelstaart** brachten mensen letterlijk en figuurlijk in beweging: deelnemers ervoeren plezier, herkenning en ontmoeting, en voelden zich aangesproken door zowel de vorm als het thema. **Echte Jongens Praten** groeide uit tot drie uitverkochte voorstellingen met sterke publieksreacties op het onderwerp mentale gezondheid, terwijl makers leerden hoe je een productie van begin tot eind organiseert. Ook bij **Kinderworkshops**, **Poolparty Ooghduyne**, het jubileumconcert van **Popkoor Atlantis**, **Theater van de Toekomst** en **ZaanUP!** was de succeservaring tastbaar: hoge opkomst, positieve reacties van deelnemers en publiek, en het gevoel dat “*dit nodig was*” of “*dit werkt*”. Deze projecten boden deelnemers een betekenisvolle ervaring en initiatiefnemers het vertrouwen dat hun idee daadwerkelijk waarde toevoegt aan de omgeving.

Bij andere initiatieven werkte het succes ook door na afloop van het project. Zo leidde **Kunst aan Zee** niet alleen tot een goed bezochte expositie, maar ook tot nieuwe uitnodigingen voor lezingen en presentaties. **Kunst in de Kerk** ontwikkelde zich van een eenmalige impuls tot een structurele expositieruimte waar kunstenaars zich actief voor aanmelden en werk verkopen. Bij **Verhalentuin op Wielen** betekende het bouwen van een tribune meer dan een praktische voorziening: het gaf de initiatiefnemer de mogelijkheid om zijn vertelpraktijk professioneler, duurzamer en zichtbaarder voort te zetten in de wijk. In deze projecten werd succes zichtbaar in de vorm van continuïteit, groei en nieuwe kansen, die zonder de pilot minder vanzelfsprekend zouden zijn geweest.

Een derde groep projecten liet zien dat succes vooral lag in het ontwikkelen van vaardigheden en handelingsperspectief, met het oog op de toekomst. Bij **De Perfecte Picca** leerden deelnemers en betrokken fotografen niet alleen beter kijken en maken, maar ontstond ook nieuw aanbod buiten het project om. **POPstation Hoorn** bood muzikanten concrete kennis over het livecircuit en positionering, terwijl de initiatiefnemers zelf ervaring opdeden met het

organiseren van een professionele kennisbijeenkomst. Ook **Pizza Party Club** zette sterk in op leren: deelnemers ontwikkelden vaardigheden rond samenwerking, ondernemerschap en het aanscherpen van ideeën, wat direct leidde tot een concreet vervolgprogramma. In deze projecten werd succes minder gemeten in aantallen, maar vooral in toegenomen zelfvertrouwen, kennis en het vermogen om volgende stappen te zetten.

Tegelijkertijd maakte de pilot ook zichtbaar dat tijd en planning cruciale factoren zijn. Dat werd heel concreet bij **Crazy 8's**, dat door een blessure niet in 2025 kon plaatsvinden en daardoor pas uitgevoerd werd in het voorjaar van 2026. Ook bij andere projecten werd de strakke tijdslijn genoemd als leerpunt. Juist deze combinatie van successen én leerervaringen laat zien dat de pilot functioneerde als een realistische oefenruimte: initiatiefnemers konden iets neerzetten, reflecteren, en scherper krijgen wat nodig is om hun project (nog) sterker te maken.

Effect 2: Zichtbaarheid en (nieuwe) samenwerkingen nemen toe

Een belangrijk effect van de pilot was dat informele initiatieven zichtbaarder werden in hun lokale omgeving en gemakkelijker aansluiting vonden bij bestaande culturele en maatschappelijke netwerken. Dit effect is gelaagd en laat zien hoe initiatiefnemers hun positie in de lokale infrastructuur hebben versterkt. De pilot werkte hierbij als een soort *versneller*: niet alleen door het beschikbare budget, maar ook door de koppeling aan locaties, cultuurverbinders en andere lokale partners. Dat droeg bij aan het bereik, de kwaliteit én vooral de legitimiteit van de initiatieven. Veel initiatiefnemers geven aan dat dit hun zelfvertrouwen in zowel hun idee als hun eigen vaardigheden als maker heeft vergroot.

Voor veel initiatiefnemers betekende deze pilot een eerste samenwerking met locaties, professionals en partners die normaal gesproken lastig te bereiken zijn zonder formele organisatie of bestaand netwerk. **Popkoor Atlantis** werkte intensief samen met Poppodium Victorie, waar het proces rond gratis tickets soepel werd geregeld en het koor in een professionele setting kon optreden. **POPstation Hoorn** organiseerde een Music Meetup in Theater Het Pakhuis met een expertpanel uit de muziekindustrie. In datzelfde theater presenteerde **Echte Jongens Praten** een succesvolle samenwerking tussen locatie, ervaren acteurs en makers, en een breed productieteam dat de voorstelling naar een hoger niveau tilde. De initiatiefnemers benadrukken dat de betrokkenheid van verschillende partners hun zichtbaarheid en netwerk sterk heeft vergroot. De bereidheid tot samenwerking was al voelbaar vóór de uitvoering. Na de presentatiebijeenkomst in Hoorn benaderden juryleden verschillende initiatiefnemers om contact te leggen en hen te adviseren over mogelijke samenwerkingspartners.

Samenwerking was ook duidelijk zichtbaar in initiatieven met een sociale of wijkgerichte component. Naast dat **ZaanUP!** de intentie had om oude en nieuwe Zaankanters samen te brengen, bracht het ook een breed spectrum aan partijen samen: lokale makers, ondernemers, maatschappelijke organisaties en zelfs de burgemeester. Daarmee werd het event niet alleen een cultureel programma, maar ook een ontmoetingsmoment waar verbinding letterlijk zichtbaar werd. **Keti Koti Aalsmeer & Kudelstaart** werkte met sleutelfiguren en lokale partners om het programma breed in de gemeenschap te verankeren. De kracht lag in de combinatie van cultuur, herdenking en community-netwerken. **Verhalentuin op Wielen** bouwde op lokale partners zoals de bibliotheek, wijkinitiatieven en kunstenaars, aangevuld met technische en artistieke ondersteuning. Na deze incidentele samenwerkingen leeft bij veel initiatiefnemers de wens om ze structureel te maken.

Veel initiatiefnemers zetten naast het opbouwen van een netwerk verschillende middelen in om de zichtbaarheid van hun project te vergroten. Alle projecten maakten gebruik van hun

bestaande contacten, bijvoorbeeld via mond-tot-mondreclame en sociale media. Bij sommige initiatieven werd de promotie verder uitgebreid met nieuwsbrieven, lokale media en het verspreiden van flyers en posters in de regio om nieuwe doelgroepen te bereiken. Niet alleen voorafgaand aan de uitvoering, maar ook tijdens en na afloop van de projecten trokken veel initiatiefnemers extra publieke aandacht. Enkele projecten kregen regionale of zelfs landelijke media-aandacht, met vermeldingen in lokale én landelijke kranten. Dit droeg bij aan de legitimiteit van de projecten en trok nieuwe publieksgroepen aan. Ook op sociale media ontstond beweging: bezoekers deelden berichten en verschillende accounts zagen een duidelijke groei in het aantal volgers.

Deze pilot heeft ook laten zien dat samenwerking niet altijd vanzelf gaat. Waar voor sommige initiatiefnemers begeleiding zeer nabij en praktisch was, zoals de jonge initiatiefnemers die werden geholpen door Jongerenwerk, werd in andere gevallen juist een gebrek aan begeleiding ervaren. Verschillende initiatiefnemers noemden de strakke tijdslijn als een belemmerende factor om samenwerking en promotie rustig op te bouwen. Deze ervaringen zijn waardevol aangezien ze duidelijk maken dat goede samenwerking vraagt om voorbereiding, duidelijke verwachtingen en voldoende tijd om partners vroeg te betrekken. Tegelijkertijd is ruimte voor onverwachte samenwerkingen ook waardevol. In het geval van **ZaanUP!** haakten de verwachte partners snel af en ontstonden er juist veel nieuwe contacten en samenwerkingen gedurende de organisatie van het festival.

Over de breedte genomen laat dit effect zien dat informele initiatieven niet losstaan van het culturele veld, maar juist in staat zijn om verbindingen te leggen tussen domeinen als cultuur, welzijn, onderwijs, wijkontwikkeling en ondernemerschap. De pilot heeft deze verbindingen versneld en zichtbaarder gemaakt, en daarmee de basis gelegd voor vervolcontacten en mogelijk structurele samenwerking. Daarnaast groeien de initiatieven ook verder door het gebruik van zowel formele als informele infrastructuur om hun zichtbaarheid te vergroten, via promotie, ontmoeting en publiek dat hun werk verder verspreidt.

Effect 3: Nieuwe publieksgroepen worden bereikt en thema's geagendeerd

Het geheel aan projecten binnen de pilot bereikte een opvallend breed palet aan publieksgroepen, variërend in leeftijd, achtergrond en culturele ervaring. Het ging om jongeren en jongvolwassenen, gezinnen, buurtbewoners, makers, amateurkunstdeelnemers en mensen die niet vanzelfsprekend deelnemen aan regulier cultureel aanbod. Een cruciale factor in dat bereik bleek de laagdrempeligheid van de initiatieven in locatie, prijs, toon en vorm. Waar projecten als **Popkoor Atlantis**, **Keti Koti Aalsmeer & Kudelstaart** en **ZaanUP!** met een eenmalig optreden of festival honderden bezoekers trokken, richtte een groot deel van de pilotprojecten zich juist op kleinere, specifieke doelgroepen of het agenderen van een maatschappelijk thema.

Bij meerdere projecten lag de focus op het betrekken van jongeren. **Poolparty Ooghduyne** herkende het gebrek aan activiteiten voor jongeren onder de 18 jaar, dus richtte zich met een alternatief uitgaansmoment vooral op jongeren vanaf 14 jaar. Op een vergelijkbare manier bood **Crazy 8's** jongvolwassenen in de omgeving Hoorn een introductie in de wereld van freestyle dans via een nieuwe trainingsmethode waarbij improvisatie, samenwerking en plezier centraal staan. **Verhalentuin op Wielen** bereikt doorgaans kinderen, ouders en buurtbewoners vooral in de wijk Kersenboogerd met een reizend verteltheater vol fantasierijke verhalen die herkenning oproepen bij mensen met diverse achtergronden. **De Perfecte Picca** was gericht op jongeren van 15 tot 25, maar liet voornamelijk zien dat er breder behoefte bestaat aan fotografie workshops en excursies in Den Helder.

Andere projecten richtten zich specifiek op doelgroepen die eerder minder bereikt of erkend werden. **Kinderworkshops** en **Theater van de Toekomst** bereikten jonge kinderen, waaronder nieuwkomers en kinderen met specifieke gevoeligheden. Juist door de combinatie van creativiteit en veiligheid voelden zowel kinderen als ouders zich gezien en gesteund. **Kunst in de Kerk** richtte zich op kunstenaars en kunstliefhebbers, maar functioneerde tegelijk als ontmoetingsplek in een groeiende woonkern, waar nieuwe en oude inwoners elkaar nog niet vanzelfsprekend tegenkomen. **POPstation Hoorn** sprong in een duidelijk geconstateerde behoefte aan ondersteuning voor muzikanten in de regio die hulp nodig hebben bij de zakelijke kant van het vak. Daarmee vervult het een verbindende en informatieve functie binnen de lokale muzieksector.

Naast hun publieksbereik agendeerden de projecten ook maatschappelijke thema's die in het reguliere aanbod niet altijd prominent aanwezig zijn. **Keti Koti Aalsmeer & Kudelstaart** waar gezinnen met een Caribische, Surinaamse, Arabische en Oost-Europese achtergrond aanwezig waren maakte herdenking en vrijheid zichtbaar in een regio waar dat eerder minder vanzelfsprekend op de agenda stond. **Pizza Party Club** raakte aan ondernemerschap, samenwerking en veerkracht onder makers, waarbij het maatschappelijke thema juist lag in het versterken van een creatieve community. **Echte Jongens Praten** maakte het onderwerp mentale gezondheid onder jongens voelbaar door drie uitverkochte voorstellingen, en opende daarmee gesprekken bij een breed publiek. **Kunst aan Zee** trok bezoekers bij meerdere kerkelijke en culturele momenten en maakte gesprekken los over rouw, herdenking, natuurbegraven en de betekenis van begraafplaatsen als plek van rust en herinnering.

Samenvattend laat dit effect zien dat informele initiatieven heel gericht doelgroepen kunnen bereiken die anders moeilijk te activeren zijn, én dat zij maatschappelijke thema's tastbaar maken door het te verbinden aan doen, meemaken en ontmoeten. Niet elk project bereikte alles wat vooraf werd gehoopt, maar gezamenlijk bood de pilot een rijk beeld van hoe divers en lokaal ingebed informele culturele initiatieven kunnen zijn.

Hoger effect 1: Informele makers gaan meer projecten uitvoeren

Bij de start van de pilot ging Plein C ervan uit dat een succesvolle uitvoering niet alleen op zichzelf waardevol is, maar ook kan leiden tot vervolg: initiatiefnemers krijgen vertrouwen, bouwen een netwerk op en zetten nieuwe stappen. Met de wil én mogelijkheid om nieuwe projecten uit te voeren in de toekomst bouwen we aan een cultureel veld dat langdurig wordt verrijkt door informeel georganiseerde initiatieven. Dit wordt bevorderd door de structurele betrokkenheid van nieuwe doelgroepen en de systematische agendering van maatschappelijke thema's. Dit hogere effect is minder eenduidig te meten dan de directe effecten, daarom zijn de initiatiefnemers expliciet gevraagd naar welke toekomstplannen zij zien en wat zij daarvoor nodig hebben.

De terugkoppelingen laten een genuanceerd beeld zien. Een deel van de initiatiefnemers is duidelijk ambitieus en wil doorbouwen. **Keti Koti Aalsmeer & Kudelstaart** noemt expliciet de wens om jaarlijks terug te keren, met een vaste projectgroep, structurele financiering en een stabiele vrijwilligersbasis; er zijn al stappen gezet richting vergunningen. **POPstation Hoorn** heeft een concreet plan om nieuwe samenkomst momenten te organiseren en daarnaast een online kennisbank te ontwikkelen, omdat uit een eerdere enquête behoefte aan structurele kennisdeling blijkt. **Kunst in de Kerk** zet door met de expositieruimte en zoekt tegelijk naar oplossingen voor toekomstige huisvesting en nieuwe geldstromen, omdat de kerk op termijn verkocht wordt en kosten op andere verhuurlocaties kunnen stijgen.

Andere initiatiefnemers zien vooral vervolg in een aangepaste vorm. Bij **Kunst aan Zee** ligt de ontwikkelwens in het blijven delen van het werk via lezingen en presentaties, en in het inhoudelijk agenderen van begraafplaatsen als waardevolle parken van rust en betekenis. Bij **Verhalentuin op Wielen** is het geld geïnvesteerd in een multifunctioneel theaterdecor dat blijvend gebruikt kan worden. Hierdoor verschuift de blik van de initiatiefnemer naar het ontwikkelen van nieuwe onderdelen zoals een vertelwedstrijd in samenwerking met de gemeente, mogelijk gekoppeld aan Ketu Koti. **Theater van de Toekomst** werkt aan doorontwikkeling via een speel- en doeboek en zoekt naar nieuwe samenwerkingen om meer kinderen en ouders te bereiken.

Er is ook een groep initiatiefnemers die wél energie kreeg van de pilot, maar niet per se opnieuw als hooforganisator wil optreden. Bij **de Perfecte Picca** wordt benoemd dat meedenken of helpen leuk is, maar dat organisatie onder tijdsdruk zwaar is. Bij **Poolparty Ooghduyne** is er enthousiasme om nog een editie te doen, maar in een vorm die beter past bij beschikbare tijd en capaciteit. **Popkoor Atlantis** ziet op korte termijn geen herhaling van een vergelijkbaar event, omdat het jubileumkarakter uniek was.

Dit hogere effect laat daarmee vooral zien: de pilot heeft bij veel initiatiefnemers toekomstdenken aangezet, maar vervolg is afhankelijk van randvoorwaarden. Tijd, team, ruimte, geld en structurele ondersteuning bepalen of een initiatief daadwerkelijk de mogelijkheid heeft om door te ontwikkelen of moet blijven bij een enkele editie. Voor een cultureel rijk landschap is dat een belangrijk inzicht: herhaling ontstaat niet automatisch, maar vraagt om passende ondersteuning en realistische routes naar continuïteit.

Hoger effect 2: Formele partijen en informele makers zien elkaars meerwaarde

Onze verwachting was dat samenwerking tussen formele partijen en informele makers niet alleen praktisch helpt, maar ook leidt tot het inzien van wederzijdse meerwaarde: informele initiatieven brengen nieuwe energie, doelgroepen en perspectieven, terwijl bestaande organisaties netwerk, expertise en infrastructuur bieden. Samen zou dat kunnen bijdragen aan verrijking van het culturele landschap. Om dit te verkennen, is gekeken naar hoe initiatiefnemers de samenwerking ervaren en welke opbrengsten zij zien. In deze impact meting waren geen tijd en middelen beschikbaar om het perspectief van de formele partijen mee te nemen. Deze input is waardevol voor een vervolgonderzoek.

In meerdere projecten wordt die meerwaarde concreet benoemd. Bij **Kinderworkshops** en **Echte Jongens Praten** wordt de rol van begeleiding van onder andere de cultuurverbinder expliciet genoemd als ontlastend en versterkend, en als factor die de kwaliteit en het succes van het project vergrootte. Bij **Ketu Koti Aalsmeer & Kudelstaart** ontstond meerwaarde doordat lokale partners en sleutelfiguren hielpen om de juiste gemeenschap te bereiken en het programma inhoudelijk te verdiepen. **ZaanUP!** laat zien hoe een initiatief waardevol kan zijn voor lokale partners en bestuur: het evenement maakte verbinding zichtbaar en werd mede daardoor gezien als iets dat de stad en regio “op de kaart” kan zetten.

Ook projecten die vooral gericht waren op makers onderling, laten een vorm van wederzijdse meerwaarde zien. **Pizza Party Club** bouwde een netwerk waarin makers elkaar versterken en samen een programma ontwikkelen; de koppeling met de gevestigde orde was daar minder centraal, maar de onderlinge uitwisseling van kennis en inzichten binnen het netwerk was juist de kern. **POPstation Hoorn** toont een daadwerkelijke uiting van het effect, de meerwaarde in beide richtingen is zichtbaar. Waar het initiatief profiteerde van professionals uit het werkveld, committeerden de professionals zich al tegelijkertijd aan een regionale beweging waarin ambitieuze muzikanten beter worden ondersteund.

Daarnaast werd zichtbaar dat meerwaarde niet automatisch ontstaat en dat samenwerking tussen verschillende partners kwetsbaar kan zijn. Enerzijds geven cultuurverbinders aan dat structurele samenwerking tijd en energie vraagt die niet altijd expliciet is verankerd in de opdracht vanuit gemeenten. In die gevallen zijn zij vooral vanuit intrinsieke motivatie degene die deze samenwerking actief blijven aanjagen. Anderzijds (zoals al eerder werd beschreven) benoemt een aantal initiatiefnemers dat tijdsdruk en procedurele kaders de samenwerking onder spanning zetten, of dat begeleiding niet overal even aanwezig was. Bij **Kunst in de Kerk** bijvoorbeeld was er weinig inhoudelijke begeleiding, terwijl het initiatief wel succesvol was. Dit soort verschillen zijn belangrijk: ze laten zien dat wederzijdse meerwaarde niet alleen afhankelijk is van goodwill, maar ook van goede timing, duidelijke verwachtingen en ruimte om samen op te bouwen.

Per saldo laat dit hogere effect zien dat veel initiatieven daadwerkelijk een “brugfunctie” vervullen: ze verbinden formele en informele werelden en leveren waarde op voor beide kanten. Tegelijkertijd vraagt het om aandacht voor proceskwaliteit, daar ligt een belangrijke rol voor Plein C als intermediair.

Hoger effect 3: Cultuurbeleidsmakers zien meerwaarde van informele makers

Bij de start van de pilot was de verwachting dat zichtbare, relevante informele initiatieven op termijn kunnen doorwerken richting gemeentelijk beleid: door thema's te agenderen, door te laten zien welke doelgroepen bereikt worden en door gemeenten een concreet voorbeeld te geven van wat werkt. In de uitvoering bleek dit hogere effect lastig te meten, omdat beleidsmedewerkers niet structureel zijn meegenomen in interviews of reflecties. Toch zijn er signalen uit de praktijk die wijzen op mogelijke beleidsrelevantie.

Een terugkerend punt in de input is de wens om structureel ruimte te houden voor informele makers, juist omdat zij thema's en perspectieven agenderen die anders onderbelicht blijven. De gemeente Hoorn maakte letterlijk ruimte voor **Crazy 8's** door het mogelijk te maken dat de initiatiefnemer een ruimte van hen kon huren voor zijn project. Dit is een samenwerking waarvan de initiatiefnemer hoopt dat deze in de toekomst verder kan worden uitgebreid. Bij **Echte Jongens Praten** komt voornamelijk het idee terug dat het belangrijk is om financiële stimulansen voor informele makers te verankeren, zodat makers ook in de toekomst maatschappelijk urgente thema's kunnen agenderen. **Keti Koti Aalsmeer & Kudelstaart** bespreekt expliciet het borgen van herdenking: initiatiefnemers benoemen dat Keti Koti baat heeft bij structurele erkenning en ondersteuning, vergelijkbaar met andere collectieve herdenkingen.

Ook bij projecten die sterk lokaal-bestuurlijk zichtbaar waren, ontstaan aanknopingspunten. **ZaanUP!** koppelde cultuur direct aan leefbaarheid en regionale profilering, hier was de aanwezige burgemeester getuige van. Initiatiefnemers benoemen dat de gemeente er belang bij heeft om dit soort initiatieven te ondersteunen, en dat een jaarlijks terugkerende editie denkbaar is (mits daar ook middelen voor worden vrijgemaakt). Bij **Verhalentuin op Wielen** wordt gesproken over een gemeentelijk vastgelegde vertelwedstrijd en een koppeling met Keti Koti, wat laat zien dat makers nadenken over structurele inbedding in een lokale agenda. Deze signalen zijn nog geen bewijs van beleidsverankering, maar wel richtinggevend. Ze laten zien dat initiatiefnemers én cultuurverbinders de beleidslaag in beeld hebben, en dat er concrete ideeën ontstaan over borging, herhaling en gemeentelijke betrokkenheid. Voor een vervolgtraject is dit een duidelijke aanbeveling: wil je dit hogere effect echt kunnen beoordelen, dan moeten gemeenten en beleidsmedewerkers explicieter betrokken worden in monitoring en reflectie, bijvoorbeeld door een beperkte set interviews of een gezamenlijke reflectiesessie met cultuurverbinders en gemeenten.

OVERALL CONCLUSIES

Zijn de effecten behaald?

Terugkijkend op de Plein C x VSBfonds-pilot kan worden geconcludeerd dat het beoogde effect in brede zin is gerealiseerd. Vrijwel alle initiatieven zijn uitgevoerd zoals bedoeld of met slechts beperkte aanpassingen, en resulteerden in zichtbare opbrengsten voor initiatiefnemers, deelnemers en hun directe omgeving. Initiatiefnemers deden concrete succeservaringen op: projecten kwamen daadwerkelijk van de grond, publieksgroepen werden bereikt en de initiatiefnemers ontwikkelden zich in organisatorische, artistieke en samenwerkingsvaardigheden. De uiteenlopende vormen van succes, variërend van hoge opkomst en positieve publieksreacties tot duurzame vervolgactiviteiten en groei in professionele vaardigheden, laten overtuigend zien dat de regeling initiatiefnemers in staat heeft gesteld hun ideeën succesvol uit te voeren.

Ook het effect rondom zichtbaarheid en samenwerking is in ruime mate behaald. Veel initiatieven vonden aansluiting bij bestaande culturele, maatschappelijke en wijkgerichte netwerken. In meerdere gevallen ontstonden nieuwe samenwerkingen met culturele instellingen, professionals, jongerenwerk, maatschappelijke organisaties en lokale partners. De mate van samenwerking verschilde per project, maar de pilot heeft duidelijk bijgedragen aan het positioneren van informele initiatieven als serieuze spelers binnen het lokale culturele veld. Initiatiefnemers zetten diverse communicatiemiddelen in om de zichtbaarheid van hun project te vergroten, wat leidde tot regionale en soms landelijke media-aandacht én tot een groeiende betrokkenheid en legitimiteit doordat nieuwe doelgroepen werden bereikt en online zichtbaarheid toenam.

Het derde directe effect, het bereiken van nieuwe doelgroepen en het agenderen van maatschappelijke thema's, is eveneens zichtbaar gerealiseerd. De projecten bereikten een grote diversiteit aan deelnemers en bezoekers, waaronder jongeren, gezinnen, nieuwkomers, amateurkunstdeelnemers en mensen die minder vaak deelnemen aan regulier cultureel aanbod. Thema's als mentale gezondheid, herdenking, erfgoed, leefbaarheid, ondernemerschap en inclusie werden niet abstract besproken, maar concreet beleefd via kunst, ontmoeting en gezamenlijke activiteiten.

Tegelijkertijd laat de pilot zien dat de effecten niet altijd volledig of gelijkmatig worden behaald. Tijd, beschikbare capaciteit en verschillende contextuele factoren speelden een rol in de mate waarin initiatieven konden opschalen, samenwerken of hun doelgroep optimaal bereikten. Deze verschillen zijn geen tekortkomingen, maar maken zichtbaar hoe belangrijk realistische randvoorwaarden zijn bij het ondersteunen van informele initiatieven.

Zijn de hogere effecten behaald?

Naast de directe effecten is in deze pilot ook gekeken naar hogere effecten die indirect teweeg worden gebracht en soms pas op de langere termijn zichtbaar worden. Op basis van de drie directe uitkomsten van de pilot zijn drie bijbehorende indirecte uitkomsten geformuleerd en getoetst, namelijk dat succesvolle initiatieven leiden tot nieuwe plannen, dat samenwerking wederzijdse meerwaarde oplevert en dat informele initiatieven kunnen doorwerken richting beleid.

Het eerste hogere effect, dat initiatiefnemers na een succesvolle ervaring verder willen ontwikkelen, wordt gedeeltelijk bevestigd. Een aantal initiatiefnemers heeft concrete vervolgpunten, variërend van herhaling en opschaling tot het ontwikkelen van nieuwe projecten. Andere initiatiefnemers zien vooral waarde in het bijdragen aan bestaande initiatieven of in het verdiepen van hun praktijk, zonder opnieuw een organiserende rol te ambiëren. De pilot heeft daarmee duidelijk toekomstdenken gestimuleerd, maar laat ook zien dat doorontwikkeling niet vanzelfsprekend is en sterk afhankelijk blijft van tijd, team, financiering en ondersteuning.

Het tweede hogere effect, dat samenwerking tussen informele initiatieven en formele partijen leidt tot wederzijdse meerwaarde, komt in veel projecten naar voren. Initiatiefnemers ervaren ondersteuning, legitimiteit en netwerkversterking, terwijl organisaties en professionals in contact kwamen met nieuwe doelgroepen, energie en inhoudelijke impulsen. Tegelijkertijd werd zichtbaar dat samenwerking kwetsbaar is wanneer verwachtingen, tempo of institutionele ruimte niet goed op elkaar aansluiten. Dit benadrukt het belang van een intermediaire rol die kan verbinden, afstemmen en begeleiden.

Het derde hogere effect gericht op de doorwerking naar beleid en gemeentelijke verankering kon binnen deze pilot niet systematisch worden vastgesteld. Beleidsmedewerkers zijn in de context van deze pilot niet bevroegd. Wel zijn er duidelijke signalen dat initiatieven beleidsrelevant zijn: initiatiefnemers denken na over structurele borging, cultuurverbinders geven aan goede banden met gemeenten te hebben en bij sommige projecten ontstonden gesprekken over herhaling, structurele financiering of opname in een gemeentelijke agenda. Deze signalen wijzen op potentie, maar vragen om vervolgonderzoek om de betrokkenheid van gemeenten expliciet te maken.

Impact

Door informele initiatieven te ondersteunen, krijgt Noord-Holland een inclusief cultureel landschap.

De Plein C x VSBfonds-pilot was kleinschalig van opzet, maar maakte de meerwaarde van informele initiatieven binnen het culturele veld van Noord-Holland zichtbaar. Door ruimte te bieden aan initiatiefnemers zonder rechtspersoonlijkheid kregen nieuwe makers, doelgroepen en maatschappelijke thema's een stem. Deze initiatieven vonden grotendeels plaats buiten de bestaande structuren, maar wisten juist daardoor aansluiting te vinden bij lokale vragen, netwerken en gemeenschappen.

Een belangrijk inzicht uit de pilot is dat kleine budgetten daadwerkelijk verschil maken. Met bedragen van €500 tot €3.000 zijn projecten uitgevoerd die ieder verschillend waren in vorm en onderwerp. Het geld maakte het mogelijk om ideeën om te zetten in uitvoering en werkte legitimerend richting deelnemers en samenwerkingspartners. Doorlaggevend daarbij was niet de hoogte van het bedrag, maar de laagdrempeligheid, timing en het vertrouwen dat met de ondersteuning werd uitgesproken. De pilot onderstreept dat gerichte, toegankelijke ondersteuning een krachtige impuls kan geven aan culturele ontwikkeling.

De pilot werkte als katalysator binnen het culturele veld: zij bracht beweging op gang, maakte potentieel zichtbaar en legde verbindingen die eerder niet of nauwelijks tot stand kwamen. Door de synergie tussen de initiatiefnemer, intermediairs (als Plein C en cultuurverbinders), culturele instellingen en professionals konden de projecten doorgang vinden én zijn zij in kwaliteit, bereik en zichtbaarheid gegroeid. De meerwaarde van samenwerking tussen deze partijen onderling is binnen deze pilot uitgesproken. Tegelijkertijd blijkt dat samenwerking niet vanzelfsprekend is en afhankelijk blijft van tijd, capaciteit, institutionele ruimte en intrinsieke motivatie. De pilot laat zien dat bereidheid tot samenwerking aanwezig is, maar dat structurele inbedding tijd en actieve bemiddeling vraagt.

Wat deze pilot vooral heeft opgeleverd, is zicht op wat er ontstaat wanneer ideeën de ruimte krijgen om uitgevoerd te worden. In meerdere gevallen leidde dat tot nieuwe plannen, herhaling of blijvende samenwerkingen, en tot gesprekken over hoe dit soort initiatieven een plek kunnen krijgen binnen lokaal beleid. Niet alles groeit door en niet alles hoeft structureel te worden, maar samen laten de projecten zien dat er in Noord-Holland veel creatief en maatschappelijk potentieel aanwezig is. De pilot maakte dit zichtbaar en biedt daarmee een concrete basis om verder te bouwen aan een cultureel landschap waarin meer mensen kunnen meedoen.

EVALUATIE

Tops: wat werkte goed

- Kleine financiële impulsen (van €500 tot €3.000) bleken voldoende om informele initiatieven daadwerkelijk van de grond te krijgen en projecten professioneel uit te voeren.
- De combinatie van financiering en vertrouwen gaf initiatiefnemers legitimiteit richting partners, deelnemers en publiek.
- De rol van Plein C als penvoerder en intermediair droeg bij aan ontlasting van initiatiefnemers en aan het verhogen van de uitvoerbaarheid van projecten.
- Samenwerking met cultuurverbinders, jongerenwerk, maatschappelijke organisaties, professionals en culturele instellingen versterkte bereik, kwaliteit en zichtbaarheid van initiatieven.
- Laagdrempelige en fysieke activiteiten bleken effectief in het bereiken van nieuwe doelgroepen en het stimuleren van ontmoeting.
- De focus op regio's buiten Amsterdam en Haarlem maakte lokaal talent, lokale thema's en bestaande netwerken zichtbaar en versterkte regionale spreiding.
- Informele initiatieven boden ruimte aan onderbelichte maatschappelijke thema's en maakten deze voelbaar via kunst en cultuur.

Tips: aandachtspunten voor vervolg

- De korte uitvoeringsperiode en vaste einddatum zorgden bij sommige initiatieven voor tijdsdruk en beperkte ruimte voor voorbereiding en samenwerking.
- Niet alle initiatiefnemers hebben dezelfde ondersteuningsbehoefte; een meer gedifferentieerd begeleidingsaanbod kan beter aansluiten bij uiteenlopende projecten.
- Vrijwillige inzet en intrinsieke motivatie zijn krachtig, maar maken initiatieven ook kwetsbaar zonder structurele ondersteuning.
- Vervolgfinanciering en doorontwikkeling zijn niet vanzelfsprekend; duidelijke perspectieven op herhaling of opschaling helpen om ontwikkelambities vast te houden.
- Samenwerkingen met formele partijen vragen om duidelijke afstemming over verwachtingen, tempo en rollen.
- Beleidsmatige doorwerking is binnen deze pilot beperkt zichtbaar; voor toekomstig effect is vroegtijdige en expliciete betrokkenheid van gemeenten wenselijk.
- Eenvoudige, transparante procedures en heldere communicatie dragen bij aan vertrouwen en verminderen uitvoeringsdruk bij initiatiefnemers.

BIJLAGE: PROJECTEN

Crazy 8's

Een workshopserie van acht weken, gericht op het uitproberen van de nieuw ontwikkelde Crazy 8's-trainingsmethode, waarmee freestyle dansvormen toegankelijk worden gemaakt voor jongvolwassenen. De workshops bestonden uit verschillende Hip Hop-stijlen en werden gegeven door diverse dansdocenten. Het project richtte zich op creativiteit, beweging en talentontwikkeling binnen de danswereld.

Dansdag

Een dansdag voor jongeren in Den Helder met drie verschillende workshops gegeven door professionele choreografen. Jongeren kregen de kans om nieuwe dansstijlen te ontdekken, in contact te komen met professionals én met elkaar te 'connecten'.

Echte Jongens Praten

Een theatervoorstelling over mentale gezondheid onder jongens, ontwikkeld en gespeeld door jonge makers uit Hoorn in samenwerking met professionals. Tijdens drie uitverkochte shows wil de voorstelling het taboe doorbreken dat veel mannen ervaren rondom het tonen van emoties, en biedt het tegelijkertijd een podium aan jonge, talentvolle podiumkunstenaars.

De perfecte picca

Een fotowedstrijd en driedelige reeks fotografie-workshops waarin deelnemers met hun smartphone nieuwe fotografietechnieken leerden van professionele fotografen. Door foto-opdrachten in zowel de stad als de omringende natuur ontdekten deelnemers hun talenten en groeide hun enthousiasme voor beeld.

Kunst aan Zee

Een fototentoonstelling met 24 foto's van landschappelijke begraafplaatsen. De tentoonstelling kon bezocht worden in Kerk aan Zee gedurende meerdere zondagen in november en december en werd aangevuld met muziek en lezingen. Het evenement trok rond de 350 bezoekers en bracht gesprekken op gang over rouw, natuur en herinnering.

KERK aan zee
 OORD VAN HET EEUWIG
 ONVERGANKELIJKE

Een keur uit ruim 3000 foto's van begraafplaatsen, dodenakkers, kerkhoven en specifieke Kerkhoven aan Zee

Kunst aan Zee expositie van Luuk Donders

Titel: De begraafplaats
Waar: Kerk aan Zee, Muiderberg.
Wanneer: Zondag 2, 16, 23 en 30 november en 7 december
Hoe laat: 13.00 tot 16.00 uur.

Zondag 16 november om 14.00 uur feestelijke 'opening'.

Met medewerking van a capella koor **Noot voor Noot** onder leiding van Lorenzo Papolo

KUNST AAN ZEE
DE BEGRAAFPLAATS

meide mogelijk gemaakt door **PLEINC**

Luuk Donders
Foto's van begraafplaatsen & dodenakkers
 Zondag 2, 16, 23, 30 november & 7 december | 13.00 - 16.00 UUR
 Zondag 16 november om 14.00 uur feestelijke 'opening'
 M.m.v. a capella koor Noot voor Noot, onder leiding van Lorenzo Papolo

KERK aan zee
 Kerk aan Zee, Kerkpad 2 Muiderberg | www.kerkaanzee.nl

Fascinatie
 Een foto-expositie van enkele Europese begraafplaatsen, veelal kerkhoven en zelfs een aantal kerkhoven aan zee.

Op de een of andere manier heb ik een fascinatie voor begraafplaatsen. Tijdens vakanties of gewoon als ik er ergens langs fiets, vind ik er rust en verwonder me over hoe men er omgaat met de doden. De mooiste begraafplaatsen vind ik als het helemaal past in de omgeving. Maar ook heel bijzonder is een begraafplaats met achter het hek een kinderopvang met schommel, glijbaan en turnhjelje. Leven naast de dood.

Velen weten inmiddels dat ik de belangstelling heb. Ik krijg ook steeds vaker foto's van vrienden die een bepaalde begraafplaats hebben bezocht. Kortom de belangstelling voor begraafplaatsen neemt mijn inders toe.

Enkele jaren geleden sprak ik met enkele leden van de Kunst aan Zee. Ik vertelde hen dat een foto-expositie van kerkhoven rond Allerheiligen en Allerzelen me een goed moment leek. Ik had hen verteld dat ik heel veel begraafplaatsfoto's heb. En natuurlijk speciaal van Kerkhof aan Zee. Kortom enkele jaren later kreeg ik de vraag of ik zo'n expositie wilde verzorgen.

Keti Koti Aalsmeer & Kudelstaart

Een grootschalige en gratis toegankelijke Keti Koti herdenkingsfeest in Aalsmeer waar livemuziek werd gecombineerd met kunst, workshops en eten voor jong en oud. Bewoners met verschillende achtergronden kwamen samen om de afschaffing van de slavernij te herdenken. De dag was bedoeld om vrijheid te vieren, verhalen te delen en nieuwe verbindingen te creëren binnen de gemeenschap.

Kinderworkshops

Vier creatieve workshops waarin kinderen kledingstukken en kunstwerken maakten met hergebruikte materialen, gecombineerd met ademhalings- en ontspanningsoefeningen. Kinderen groeiden gedurende de workshops in zelfvertrouwen en ontdekten nieuwe vaardigheden. De workshops bereikten ook nieuwkomers en kinderen met extra gevoeligheden.

BRINGING LOVE, LIGHT AND JOY

ONTDEK DE KUNST VAN MODEONTWERPEN
CREATIEF, INSPIREREND EN TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN

WAT GAAN WE DOEN?
CREATIEVE BEZIGHEID MET MODE, NAAIEN, KLEDING
BEDRUKKEN EN NOG VEEL MEER!

15 JAAR SUCCESVOLLE WORKSHOPS
LEER DE WAARDE VAN KLAREN TE HERKENNEN, IN PLAATS VAN
WEGGOOIEN GEVEN WIJ ER EEN TWEEDE LEVEN AAN

4 SESSIES, BEPERKT AANTAL
PLAATSEN

ELKE SESSIE DUURT 1 UUR, KIES
JOUW MOMENT!

WORKSHOP TER WAARDE VAN €100!

WIN EEN GRATIS KLEDINGSTUK!

10:00 - 11:00 11:30 - 12:30
13:00 - 14:00 14:30 - 15:30

INSCHRIJVEN VERPLICHT VIA
E-MAIL

PLEIN
VSBfonds

INSPIREREN - MOTIVEREN - INNOVEREN
"BEAUTIFYING LIFE"

MUNTSTRAAT 7, 1621 GB HOORN
E-MAIL: info@sepehrmaghsoudi.com
www.sepehrmaghsoudi.com

GRATIS MODEWORKSHOP!

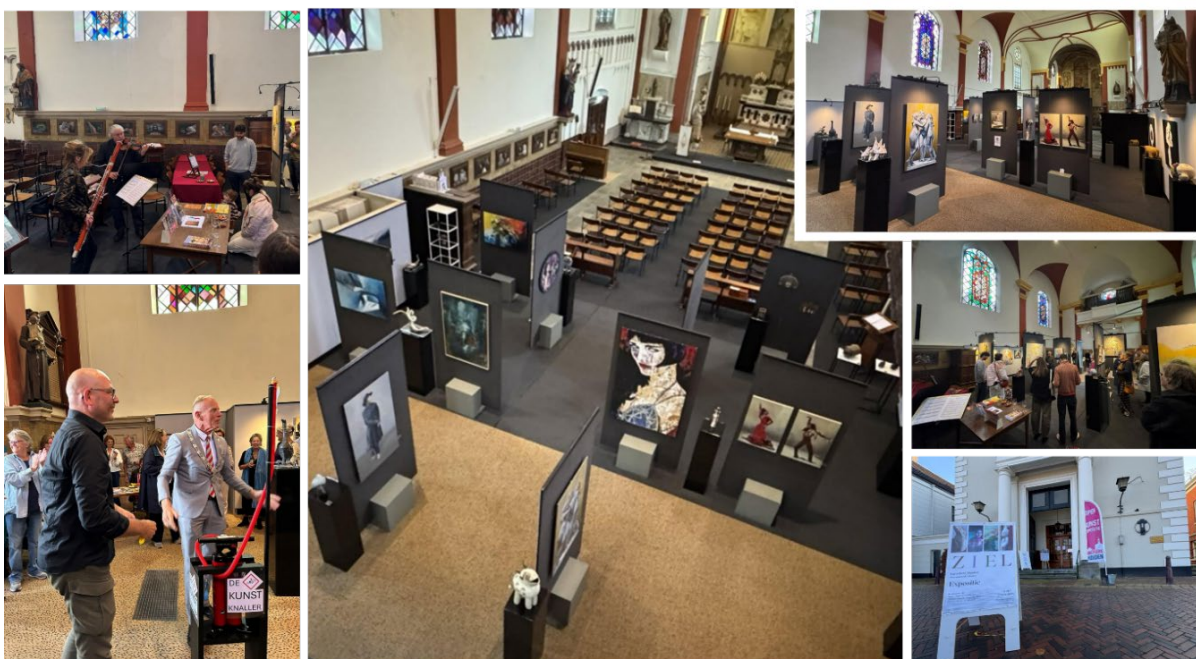
SEPEHR MAGHSOUDI
PERSIA

ZATERDAG 15 NOVEMBER
10:00 - 15:30
MUNTSTRAAT 7, HOORN

Kunst in de Kerk

Een nieuwe expositieruimte in de Nicolaaskerk in Muiden waar beeldend kunstenaars uit de regio gedurende meerdere maanden hun werk mochten tonen. De initiatiefnemers investeerden in de opmaak en uitstraling van de ruimte om makers en bezoekers te trekken, zelfs scholen haakten aan met eigen werk. Het project hoopte door middel van kunst nieuwe en bestaande inwoners in de regio te verbinden.

Poolparty

Een winter-thema poolparty voor jongeren vanaf 14 jaar, georganiseerd met jongerenwerk en Landal Ooghduyne. De activiteit bood een unieke, feestelijke ontmoetingsplek voor jongeren én parkbezoekers.

Popkoor Atlantis

Een gratis jubileumconcert ter ere van 25 jaar Popkoor Atlantis in Poppodium Victorie. Het koor kon dankzij de subsidie een breder, inclusief publiek bereiken. Het concert versterkte verbinding in Alkmaar en presenteerde het koor stevig aan de stad.

POPstation Hoorn

Een nieuw initiatief dat muzikanten ondersteunt met een spreekuur en een Music Meetup waar professionals advies gaven over optredens en carrière stappen. De eerste bijeenkomst trok 45 muzikanten en kreeg veel lof vanuit de lokale muziekwereld. Het initiatief legt een waardevolle basis voor zichtbare groei van muzikanten in de regio.

THEATER HET PAKHUIS

Pizza Party

Een laagdrempelige creatieve 'learning community' waarin makers samenkomen om ideeën te delen en elkaar te versterken. De eerste sessie bracht een diverse groep deelnemers bijeen die enthousiast meewerkten aan het vormgeven van nieuwe plannen. Het project stimuleert ondernemerschap, samenwerking en duurzame creativiteit in de regio.

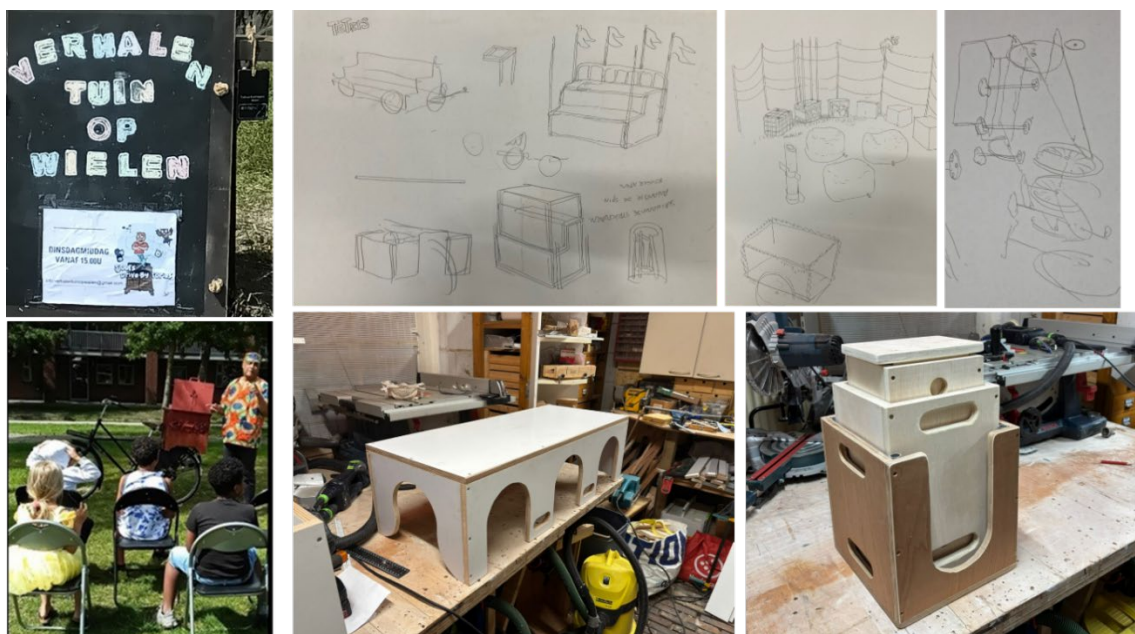
Theater van de toekomst

Een interactieve kindervoorstelling gevolgd door een workshop waarin kinderen met hun ouders een mini-spieltheater maken om verhalen tot leven te brengen. De bijeenkomst bereikte gezinnen die zelden naar theater gaan en liet kinderen spelenderwijs kennismaken met fantasie, moed en storytelling.

Verhalentuin op wielen

Een mobiel verteltheater waarmee kinderen, ouders en buurtbewoners in Hoorn en Kersenboogerd samen worden gebracht rond fantasievolle verhalen. De subsidie maakte de bouw van een demonteerbare tribune mogelijk, wat de vertelervaring professioneler en toegankelijker maakt. De verhalen en het bijbehorende decor sluiten aan bij Surinaamse en Caribische tradities en versterken taal en verbinding in Kersenboogerd.

ZaanUP!

Een nieuw wijkfestival dat 600 bezoekers trok en bewoners, kunstenaars, ondernemers en organisaties samenbracht. Het festival bood muziek, kunst, workshops, kinderactiviteiten en speeches, alles gericht op ontmoeting en trots voor de stad. Het event zette een beweging in gang richting meer samenwerking en zichtbaarheid van lokale initiatieven.

